

Kokousmuistio 4/2022

29.11.2022

VN/9074/2021
VN/9074/2021-MMM-x

Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) kokousmuistio 15.11.2022

Aika: 15.11.2022 klo 9.00-11.00.

Paikka: Microsoft Teams –kokous

Paikalla: Antti Kurvinen (pj), Antonia Husberg (pääsihteeri), Sami Tantarimäki (kokoussiht.), Minna-Mari Kaila (2. pj), Nora Backlund, Christina Gestrin, Markku Granander, Tarja Haaranen, Pertti Hakanen, Jani Hanhijärvi, Virpi Harilahti-Juola, Timo Haverinen, Harri Jaskari, Sampo Juhajoki, Mari Kattilakoski, Kirsi Kaunisharju, Alekski Koivisto, Anne Knaapi, Sami Kurki, Anne Laitinen, Jari Lantta, Laura Latvakoski, Kari Latvus, Jari Lepistö, Tarja Lukkari, Juha-Matti Markkola, Tapani Mattila, Ari Niiranen, Maarit Nikander, Salka Orivuori, Mikko Rissanen, Mika Ristimäki, Mari Rökköläinen, Pasi Saukkonen, Auli Sihvola, Satu Sikanen, Jukka Sippola, Maria Torttila, Päivi Töyli, Eliisa Vesisenaho, Hilikka Vihinen, Anne-Marie Välikangas, Taina Väre, Jyrki Wallin, Paula Yliselä, Mikko Äijälä

1 Kokouksen avaus

MANEn puheenjohtaja, maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen avasi kokouksen klo 9.07.

Ennen kokouksen avaamista puheenjohtaja loi lyhyen tilannekatsauksen tulevaan hallitusohjelmaan ja ohjelmakauteen sekä maaseudun arjen haasteisiin, että positiivisiin ”draivereihin”. Haasteista päällimmäisenä energia, talvi ja sähkön kulutus, myönteisinä ajureina puolestaan turvallisuus ja huoltovarmuus, joihin maaseudulla kenties hieman paremmat valmiudet jo lähtökohtaisesti.

Todettiin, että puheenjohtaja Kurvinen joutuu poistumaan kokouksesta n, klo 10, jonka jälkeen kokousta jatkaa MMM:n ruokaosaston osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

2 Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista 4/2022 muutoksella: asiakohdat 5 ja 4 vaihtavat paikkaa eli käsiteltiin Harvaturva ennen koululakkautusarvioinnin tuloksia

3 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (Liite 1)

Hyväksyttiin kokousmuistio 3/2022

4 Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus (Harvaturva) -tilannekatsaus (Liite 3)

Alustaja: Jari Lepistö, pelastusylitarkastaja, sisäministeriö.

Kuultiin alustus aiheeseen ja käytiin keskustelu. Esitys kokousaineistossa.

Keskustelu

Tietoisuutta pelastustoimesta tulisi lisätä kansalaisille. Haasteina juuri vähenevä väki, sitoutuminen, valmius ja kaluston kunto.

Turvallisuuspalveluista tyhjenevä maaseutu on turvallisuusuhka

Hyvinvointialueella PEPA kilpailee HYTE/SOTE –palveluiden kanssa

Paloasema -pisteiden määrä kartalla on tärkeää, mutta vielä tärkeämpää on vasteaika

Miten hyvinvointialueet tukevat tai priorisoivat kansalaisjärjestöyhteistyötä? Vastauksena, että sopimuspalokuntien liitto vastaa tästä osaltaan.

Työaikalaki haasteena siinä, miten enimmäistuntimäärää tulkitaan ammattiosaamisen käytössä vapaa-ajalla; esim. ensihoitaja vpk-toiminnassa. Lisääkö painetta ylityökorvauksille vai tiukkaan rajattuna vpk-toimintaan osallistumiselle? Työaikalain tehtävä on olla tietysti työntekijän turvana.

Kausittain kasvavat alueet mielenkiintoinen näkökulma tarvekeskusteluun

Tarvitaan myös riittävää kielitaitoa siihen, että apu saadaan perille. Esityksessä nähdyn tarpeen (1123 uutta pelastajaa 2030 mennessä) lisäksi kaksikielisillä alueilla tarvitaan n. 200 pelastajaa samassa ajassa. Folktinget onkin ajanut säännöllisen koulutuksen saamista pelastus- ja hätäkeskustoimintaan – ja nimenomaan alueille jalkautuen.

Kaupunkien läheisellä maaseudulla vpk-toiminta myös tärkeää, mutta siellä lähtöjä on huomattavasti vähemmän ja se vaikuttaa kiinnostukseen osallistua toimintaan. Lepistö vahvisti tämän pitävän paikkansa, koska keskuspelastusasemat ovat lähellä, mutta näillä alueilla sopimuspalokunnille on pyritty antamaan erityistehtäviä, kuten jälkisammutus ja kriisivalmius.

MPK on mukana Harvaturvaverkostossa, entä reserviläisyhdistykset? Vastauksena, että ovat vahvasti mukana, mutta alueellisia eroja toki on.

Ukrainasta olemme nähneet, että kaikki ovat kriisissä apuna. Tämä voisi toimia herätyksenä meidän varautumiselle.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus tiedoksi ja pidetään aihe esillä vastaisuudessaakin

Minna-Mari Kaila otti puheenjohtajuuden klo 10.09

5 Arviointi maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta peruskoululakkautuksissa sekä lakkautusten vaikutuksista alueiden elinvoimaan (MaSa-arviointi) (Liite 2)

Alustaja: *Mari Rökköläinen*, arviointineuvos, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI).

Kuultiin alustus ja käytiin keskustelu. Esitys kokousaineistossa. Tulokset julkistettiin kokouksen jälkeen 30.11.2022, raportit Karvin sivuilla www.karvi.fi

Keskustelu

Yhteydenottoja aiheesta tulee Suomen Kylille, joka myös juuri julkaisi oman Kyläkoulujen pelastuspaketin <https://suomenkylat.fi/ajankohtaista/>

Näkyvätkö PISA-tulosten alue-erot tässä arvioissa? PISA-tulokset ovat keskeisiä Karvin työssä, mutta nyt ne eivät olleet erityisesti esillä. Asia otettiin pohdintaan.

Kiinnostava ja tärkeä aihe. Talous edellä usein perustellaan, mutta säästöjä ei ole näkyvissä ja päätöksistä ei joudu vastuuseen. Huomiota kannattaisi

kuitenkin kiinnittää luottamushenkilöiden osaamiseen, erityisesti talouden osalta.

Miten lapset jaksavat koulumatkat, entä kiusaaminen uudessa luokassa? Onko näitä tutkittu?

Kouluarjessa myös opettajat voisivat kiertää, kuten vielä 1970-luvulla tehtiin

OKM rahoittaa toista isoa tutkimusta aiheesta ”Muuttuva väestö – vaikutukset varhaiskasvatukseen ja opetuksen järjestämiseen”. Sitä jota vetää HY yhdessä Itlan kanssa [Muuttuva väestö – vaikutukset varhaiskasvatukseen ja opetuksen järjestämiseen | KUPOLI \(helsinki.fi\)](#)

YM:n johdolla laaditaan parhaillaan alueiden käytön kehityskuvaa. Mukana tarkastelussa mm. kyläkaavat. Kouluverkko on keskeinen osa alueidenkäytön ohjausta ja siksi kiinnostavaa olisi tarkastella missä määrin asemakaava-alueen läheiset kyläalueet tukeutuvat asemakaava-alueeseen ja minkälainen ero on kyliin, jotka eivät tukeudu.

Päätös: Pohjatyö on tehty (arvio- ja tilastoraportit). Otetaan ja viedään tietoa ja tuloksia käyttöön.

6 Maaseutupoliittiset nostot eduskuntavaaleihin 2023 (Liite 4)

Esittelijä: *Antonia Husberg*, pääsihteeri, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö

Kuultiin esitys ja käytiin keskustelua.

Keskustelu

Vaalinostit tukevat virkakunnan valmistelua MMM:n hallitusohjelmanostoista, jossa myös kokonaiseturavallisuus tärkeä tema

Hyviä muokkauksia edelliseen versioon. Tiestön parantaminen nyt esillä myös.

Edelleen tekstirikas ja vaatii lukemista ajan kanssa

Poikkihallinnollisuus toistuu, mutta perustellusti. Ministeriöiden tulevaisuuskatsauksessa 2022 eroja näkyy kuitenkin enemmän, mikä hieman ristiriitaista.

Vaalinostoissa on pyritty löytämään kaikilta osin sopivia sanamuotoja.

Esitys on yhtenevä Kuntaliiton vaalinostojen kanssa

Tarkennusehdotuksia:

- Dia 9: ”...yrittäjyys-, työllisyys- ja *ohjauspalveluita* täydentämällä...” eli viimeinen lisäyksenä.
- Dia 9: asiakkaan kohtaaminen kasvokkain, erilaisten alueiden huomioiminen, varmistetaan riittävät kotoutumispalvelu
- Dia 12: monipaikkaisuuden kuntakokeiluun ei sisältyä perusopetusta
- On menty parempaa suuntaan, kylätkin näkyvät, mutta konkreettisempi voisi olla; esim. liikkuvat palvelut, lähikoululisä, paikkaperusteinen politiikka painotuksiksi
- Työntekijät olisi myös hyvä mainita vielä erikseen työelämän yhteydessä

Vastauksia:

Husberg lähikoululisästä: MVA:n kautta pyritään saamaan ratkaisuja myös talousnäkökulmaan

Kaunisharju perusopetuksesta: hallitus on antanut eduskunnalle koulutuspoliittisen selonteon, jolla luodaan tilannekuva nykytilasta ja tavoitteista

Päätös: Hyväksyttiin MANEn yhteiset maaseutupoliittiset eduskuntavaalinostot pienin muutoksin

7 Maaseutupoliitiikan toimintasuunnitelma vuodelle 2023 (Liite 5)

Esittelijä: *Antonia Husberg*. Kuultiin lyhyt esittely, johon ei tullut huomioita.

Päätös: Hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2023.

Tässä yhteydessä Kari Latvus (Kirkkohallitus) käytti puheenvuoron ja kertoi kokouksen olevan hänen viimeisensä neuvoston jäsenenä. Ensimmäinen oli vuonna 2016. Kirkkohallitus nimittänee uuden edustajan ja tiedoksi saimme myös sen, että kirkon maaseutulinjauksia valmistellaan parhaillaan. Karille kiitos näistä vuosista!

8 Maaseutuparlamentti 2024 valmisteluryhmän koolle kutsuminen (Liite 6)

Esittelijä: *Virpi Harilahti-Juola*, kansalaistoiminnan apulaispääsihteeri MANE, kehittämispäällikkö Maaseudun Sivistysliitto (valmisteluryhmän pj.)

Kuultiin alustava esitys valmisteluryhmän kokoonpanosta. Todettiin, että lopullinen kokoonpano varmistuu vuoden 2023 puolella ja tuodaan silloin MANEn kokoukseen.

Päätös: Hyväksyttiin esitys, koolle kutsuminen ja kokoonpanon varmistuminen ensi vuoden puolella

9 MANE hankeryhmän asettaminen (Liite 7)

Esittelijä: *Sami Tantarimäki*, erityisasiantuntija, MANE/MMM

Kuultiin esitys vuoden 2023 hankeryhmän kokoonpanoksi. Hankeryhmän organisaatioista kaksi nimeää edustajansa myöhemmin. Esitykseen ei tullut huomioita.

Päätös: Asetettiin esityksen mukainen hankeryhmä, josta kaksi nimeää edustajansa myöhemmin.

10 MANEn vuosikertomus 2021 (Liite 8)

Esittelijä: *Antonia Husberg*

Kuultiin esitys, johon ei tullut huomioita.

Päätös: Hyväksyttiin vuoden 2021 vuosikertomus

11 Tiedoksi (päiviteään kokoukseen)

Tapahumat

- [OECD:n maaseutukonferenssista tiekartta maaseudun muutoskestävyyden vahvistamiseksi](#)
- [Aluekehittämispäivät 2022 tallenne katsottavissa 16.11. saakka](#)

12 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään alustavasti maaliskuussa.

13 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen

Liitteet Liitteet päivitetään maaseutupolitiikka.fi/ekstranetti -sivulle.

Liite 1. MANE kokousmuistio 3/2022

Liite 2. Arviointi maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta peruskoululakkautuksissa sekä lakkautusten vaikutuksista alueiden elinvoimaan (MaSa-arviointi)

Liite 3. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus (Harvaturva) -tilannekatsaus

Liite 4. Maaseutupoliittiset nostot eduskuntavaaleihin 2023

Liite 5. Maaseutupolitiikan toimintasuunnitelma vuodelle 2023

Liite 6. Maaseutuparlamentti 2024 valmisteluryhmän koolle kutsuminen

Liite 7. MANE hankeryhmän asettaminen

Liite 8. MANEn vuosikertomus 2021

Jakelu Maaseutupolitiikan neuvoston jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi MANE sihteeristön jäsenet ja varajäsenet
MMM: Kansliapäällikkö, ministerin sihteeri ja erityisavustajat, erityisavustajien sihteerit, osastopäälliköt ja osastopäälliköiden sihteerit, maaseudun kehittämissyksikkö.
TEM: ministerin sihteeri ja erityisavustajat, johdon sihteerit
Maaseutupolitiikan verkostot (TUUMA, HYMY, KEHÄ, SALT)